ülesandeks on meeleoluloomine Saksamaal paavsti poolt Liivi ordu toetamiseks võitluses venelaste vastu väljakuulutatud patukustutuse heaks. Kuna mainitud patukustutus, millest Liivi ordu rahalise abi saamise lootuses oli väga huvitatud, Saksamaal osalt ükskõikselt, osalt koguni vaenulikult ja halvakspanemisega vastu võeti, püüab B. oma kirjutises peale patukustutuse üldise õnnistuse selgitamist tõestada Liivimaa tähtsust Saksa kaubanduse kohta ning tagasi tõrjuda kahtlused, mis Saksamaal Liivi ordu vastu valitsemas, eriti näidates, kuidas ordu alati on kaitsnud Saksa kaubanduse kasusid, ilma Saksamaa poolt tarvilist toetust leidmata. Abi tarviduse tõenduseks ning huvi elustamiseks kirjeldab K. üksikasjalikumalt raskeid olusid Liivimaal XV a. s. lõpul ja XVI a. s. alul, eriti alalisi võitlusi Liivimaale tungivate venelastega. Sündmuste kirjeldused põhinevad osalt nähtavasti isiklikul vaatlemisel saadud materjalil, osalt kirjalikkudel allikatel; ajaloolised andmed ei ole mitte alati küllalt täpsad, vaid näivad osalt isegi moonutatud olevat kirjutise otstarbe huvides. Schirreni arvates on Russow K.-i kirjutist allikana kasutanud, vististi osalise ärakirja kujul; võib ka olla, et nii K. kui Russow mõlemad mingist vanemast kirjeldusest on ammutanud; peale selle on K.-i kirjelduse üksikud osad teistessegi kroonikatesse ikka enam moonutatud kujul üle läinud.

Napiersky, Pred.-Lex. I; Arbusow, Geistl., 20, 214, III Nachtr., 27; Arbusow, Einf. d. Ref., 88, 91, 141, 145; Bunge-Schirren, Archiv VIII, 1861, lk. 113—265. *J. K.*

KRISTIINA, Rootsi kuninganna, sünd. Stokholmi lossis 8. XII 1626 kun. Gustav II Adolfi ja Maria Eleonoora (Brandenburgist) tütrena. K. jäädes juba 6-aastaselt isata, juhtis riigikantsler Axel Oxenstjerna (vt.) isiklikult tema kasvatust. Noor kuninganna osutus imelapseks, kuid ka võrdlemisi ekstsentriliseks; juba 10-aastasena oskas ta ladina keeles kirjutada, 16-aastaselt kõneles ta sama keelt vabalt ja tõlkis raskemaid kreeka autoreid rootsi keelde. 1644. a. asus ta isiklikult riigi asjade juhtimisele, tutvudes imestamisväärselt ruttu kõige keerulisemate küsimustega. Iseloomult püsivuseta, kaotas aga K. peagi huvi valitseja kohuste vastu ja jättis riigiasjad pikapeale ikka enam Axel Oxenstjerna ja hiljemini oma armualuste hooleks, kellest eriti võiks mainida krahv Magnus Gabriel de la Gardie'd (vt.). Ehkki omaksed ja juhtivad politikategelased K.-le soovitasid abielluda troonipärimise kindlustamiseks, keeldus ta sellest; ikka enam tüdinedes valitsemisest ja tulunduslikest raskusist, mida ta piiritu heatahtlikkus ja mõtlematu talitamisviis (kroonumaade kinkimisel) õige rohkel määral olid suurendanud, ning kibedalt kannatades üksikute rahvakihtide rahulolematuse all, loobus K. a. 1654 täitsa vabatahtlikult troonist, määrates enda järeltulijaks oma tädipoja, Pfalzi printsi Karl Gustavi (vt. Karl X). Troonilt tagasiastunud K. reisis välismaale, siirdus katoliku usku ja asus lõpuks Rooma elama, kus ta veetis oma viimased eluaastad, teotsedes kirjanduse alal ja esinedes suurejoonelise metseenina. Seal surigi ta 19. IV 1689 ukj. — Tema ülalpidamiseks oli ta troonilt loobumise järel määratud m. s. ka Saaremaa, mis oli K. kasutada kuni ta surmani.

K. valitsusaeg on Eesti- ja Liivimaale eriliselt suure tähendusega. Nende provintside siseoludele kinkis Rootsi valitsus rohket tähelepanu, nagu seda tõendavad mitmed uuendused. Ka olid K. ajal kummaski provintsis ametis mitmed õige tublid rootslasist asevalitsejad, kellest Eestimaal nimetatagu Filip Scheiding (vt.) aa. 1628—42, vabahärra Gustav Gabrieli p. Oxenstjerna (vt.) aa. 1642—46 ja krahv Erik Axeli p. Oxenstjerna (vt.) aa. 1646—53 ja Liivimaal vabahärra Bengt Bengti p. Oxenstjerna (vt.) aa. 1634—43 ja krahv Magnus Gabriel de la Gardie aa. 1649—52. Alates a.-st 1629 oli Liivimaa Ingeri ja Käkisalme lääniga ühendatud üheks kindralkubernerkonnaks, kusjuures kindralkuberner asus alul Tartus. A. 1642 moodustati Liivimaast eri kindralkubernerkond ja selle valitseja asukohaks jäi Riia. Liivimaa jaoks anti a. 1634 välja uued kirikumäärused (»Konsistorial- u. Visitations-Ordnung«), millede põhjal siinne kirikukorraldus omandas kindlama kuju. Nende järgi määrati Tartu asukohaks ülemkonsistooriumile (vt. Joh. Skytte); alamkonsistooriumid olid nii Riias kui ka Tartus. Ka olid Tartus ja Riias veel linnakonsistooriumid ette nähtud. Maksude kindlaksmääramiseks teotses Liivimaal aa. 1638—41 eriline komisjon, mille töö tulemuseks oli kataster (mantalslängd). Komisjoni otsusel moodustas iga talu, mille eest 12 päeva nädalas tehti, ühe adramaa (Haken); neid kogus Liivimaal komisjoni hindamise järgi 4343. Kõigest hoolimata ei osutunud komisjoni töö pikapeale rahuldavaks ja maksude küsimus tegi Liivimaa võimukandjaile muret terve XVII a. s. kestes. K. ajal korraldati a. 1643 maanõukogu-instituut kindla kava järele Moodustades endast mingi kohaliku keskvalitsuse või sisaldades vähemalt oma funktsioones võimalusi niisuguse keskvalitsuse kujunemiseks, koostus maanõukogu alul 6-st aadlisoost liikmest, kelledest pooled pidid olema rootslased. Juba 5 a. hiljemini suurendati liikmete arv 12-ni. Eestimaal, kus see instituut